

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

серія

МАТЕМАТИКА І ІНФОРМАТИКА

Випуск №1 (32)

Ужгород 2018

УДК 51+001

Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. матем. і інформ. / Редкол.: В. В. Маринець (гол. ред.) та інші. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – випуск №1 (32). – 160 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор — Маринець В. В., доктор фізико-математичних наук, професор.

Заст. головн. редактора — Гече Ф. Е., доктор технічних наук, доцент.

Заст. головн. редактора — Король І. І., доктор фізико-математичних наук, доцент.

Відповідальний секретар — Мич І. А., кандидат фізико-математичних наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Бовді А. А., доктор фізико-математичних наук, професор.

Бовді В. А., кандидат фізико-математичних наук, доцент.

Бондаренко В. М., доктор фізико-математичних наук, професор.

Волошин О. Ф., доктор технічних наук, професор.

Головач Й. Г., доктор технічних наук, професор.

Гусак Д. В., доктор фізико-математичних наук, професор.

Задирака В. К., академік НАН України,

доктор фізико-математичних наук, професор.

Козаченко Ю. В., доктор фізико-математичних наук, професор.

Кузка О. І., кандидат фізико-математичних наук, доцент.

Перестюк М. О., академік НАН України,

доктор фізико-математичних наук, професор.

Ронто А. М., доктор фізико-математичних наук, професор,

Ронто М. Й., доктор фізико-математичних наук, професор,

Сливка-Тилищак Г. І., доктор фізико-математичних наук, доцент.

Слюсарчук П. В., кандидат фізико-математичних наук, професор.

Шапочка І. В., кандидат фізико-математичних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченю радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 6 від 21.06.2018 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ №7972 від 9.10.2003 року, видане Державним комітетом телебачення і радіомовлення України.

Засновник і видавець — Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет».

Виходить два рази на рік.

Збірник наукових праць видається з 1994 року.

Адреса редакційної колегії: Україна, 88020 Ужгород, вул. Університетська, 14, математичний факультет УжНУ. Тел. (факс): +380 (312) 642725, e-mail: f-mat@uzhnu.edu.ua.

© В. В. Маринець,
І. А. Мич, упорядкування, 2018

© Ужгородський національний університет,
2018

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

STATE UNIVERSITY
«UZHGOROD NATIONAL UNIVERSITY»

**SCIENTIFIC BULLETIN OF
UZHGOROD UNIVERSITY**

Series of
MATHEMATICS AND INFORMATICS

Issue no 1 (32)

Uzhhorod 2018

Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series of Mathematics and Informatics / Edit.: V. Marynets (Chief edit.) and others. – Uzhhorod: Scientific Bulletin of UzhNU «Hoverla», 2018. – Issue no 1 (32). – 160 p.

EDITORIAL

Chief editor — Marynets V., Prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Deputy Chief editor — Heche F., As. prof., Dr. Sci. (Tech.).

Deputy Chief editor — Korol I., As. prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Responsible secretary — Mych I., As. prof., Cand. Sci. (Phys.-Math.).

Members: Bovdi A., Prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Bovdi V., As. prof., Cand. Sci. (Phys.-Math.).

Bondarenko V., Prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Voloshyn O., Prof., Dr. Sci. (Tech.).

Holovach J., Prof., Dr. Sci. (Tech.).

Gusak D., Prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Zadyraka V., Prof., academic of NA of Sc of Ukraine,

Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Kozachenko Yu., Prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Kuzka A., As. prof., Cand. Sci. (Phys.-Math.).

Perestyuk N., Prof., academic of NA of Sc of Ukraine,

Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Ronto A., Prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Ronto M., Prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Slyvka-Tlyshchak G., As. prof., Dr. Sci. (Phys.-Math.).

Slyusarchuk P., Prof., Cand. Sci. (Phys.-Math.).

Shapochka I., As. prof., Cand. Sci. (Phys.-Math.).

Recommended for publication by the Scientific Council of UzhNU, record no 6
dated by June 21, 2018.

Certificate of state registration number KV 7972 dated by September 9, 2003.

Founder and Publisher: State University “Uzhhorod National University”.

Published twice a year.

The collection of scientific articles has been published since 1994.

Address of publishing house: Mathematical faculty “UzhNU”, Universytetska
str. 14, Uzhhorod, 88020, Ukraine, tel. (fax): +380 (312) 642725, e-mail:
f-mat@uzhnu.edu.ua.

ЗМІСТ

1. <i>Андрашко Ю. В., Максим В. В.</i> Булева задача розміщення із урахуванням переваг клієнтів	7
2. <i>Білецька Д. Ю., Шапочка І. В.</i> Тензорні добутки нерозкладних ціличислових матричних зображень симетричної групи третього степеня	15
3. <i>Болдирєва В. О., Жмихова Т. В.</i> Ймовірність небанкрутства страхової компанії з витратами на рекламу та інвестиціями у банківський депозит за Каско страхуванням топ-10 страхових компаній України. II.	29
4. <i>Бондаренко В. М., Заціха Я. В.</i> Канонічні форми матричних зображень напівгруп малого порядку	36
5. <i>Бондаренко В. М., Стьопочкина М. В.</i> Про властивості частково впорядкованих множин MM -типу (1, 3, 5)	50
6. <i>Брила А. Ю.</i> Про одну задачу лексикографічної оптимізації з інтервальними оцінками	54
7. <i>Глебена М. І., Глебена В. Ф., Попельський О. М.</i> Визначення оптимальних параметрів моделей доступу до інформації у файлах баз даних.	61
8. <i>Дрожжесина А. В.</i> Асимптотика розв'язків нелінійних диференціальних рівнянь n -го порядку, що є асимптотично близькими до рівнянь з правильно змінними нелінійностями	67
9. <i>Зубарук О. В.</i> Про зображення типу напівгрупи S_{32}^0 над довільним полем	80
10. <i>Кирилюк О. А.</i> Мінімальні незвідні розв'язні підгрупи групи $GL(q, \mathbb{Z}_p)$ . . .	86
11. <i>Кічмаренко О. Д.</i> Ступінчасте усереднення керованих функціонально-дифференціальних систем	93
12. <i>Козаченко Ю. В., Василік О. І.</i> Рівномірна збіжність вейвлет-розкладів випадкових процесів з класів $V(\varphi, \psi)$	108
13. <i>Маринець В. В., Питьовка О. Ю.</i> Дослідження крайової задачі для нелінійного хвильового рівняння з розривною правою частиною	116
14. <i>Мич І. А., Ніколенко В. В., Варцаба О. В.</i> Досконалі диз'юнктивні нормальні форми алгебри U_2	124
15. <i>Сапожникова К. Ю.</i> Часткове усереднення систем дифференціальних рівнянь з максимумом	130
16. <i>Сливка-Тилищак Г. І., Михасюк М. М.</i> Властивості узагальненого розв'язку задачі Коші для рівняння тепlopровідності на прямій з випадковою правою частиною з простору Орліча	136
17. <i>Чуйко С. М., Чуйко О. С., Чечетенко В. О.</i> Про розв'язання нелінійних інтегрально-диференціальних крайових задач методом Ньютона-Канторовича	147

CONTENTS

1. <i>Andrashko Yu. V., Maksym V. V.</i> Boolean facility location problem with client preferences.....	7
2. <i>Biletska D. Yu., Shapochka I. V.</i> Tensor products of indecomposable integral matrix representations of the symmetric group of third degree	15
3. <i>Boldyreva V. O., Zhmykhova T. V.</i> The probability of non-ruin of an insurance company with advertising expenses and investing in bank term deposit by MHull insurance of 10 Top insurance companies of Ukraine. II.....	29
4. <i>Bondarenko V. M., Zaciha Ya. V.</i> Canonical forms of matrix representations of semigroups of small order	36
5. <i>Bondarenko V. M., Styopochkina M. V.</i> On properties of posets of <i>MM</i> -type (1, 3, 5)	50
6. <i>Bryla A. Yu.</i> On lexicographic optimization problem with interval parameters	54
7. <i>Hlebena M. I., Hlebena V. F., Popelskyi O. M.</i> Finding the optimum parameters of models of access to information in database files. \\	61
8. <i>Drozhzhina A. V.</i> Asymptotic of solutions of the nonlinear differential equations n-th order asymptotically close to the equations with regularly varying nonlinearities	67
9. <i>Zubaruk O. V.</i> On representation type of the semigroup S_{32}^0 over an arbitrary field	80
10. <i>Kyryl'uk O. A.</i> Minimal irreducible solvable subgroups of the group $GL(q, \mathbf{Z}_p)$ ...	86
11. <i>Kichmarenko O. D.</i> Step-by-step averaging of functional-differential control systems.....	93
12. <i>Kozachenko Yu. V., Vasylyk O. I.</i> Uniform convergence of wavelet expansions of random processes from the classes $V(\varphi, \psi)$	108
13. <i>V. V. Marynets, O. Y. Pytovka</i> Investigation of boundary-value problem for nonlinear wave equation with discontinuous right part	116
14. <i>Mych I. A., Nykolenko V. V., Varcaba E. V.</i> Perfect disjunctive normal forms of algebra U_2	124
15. <i>Sapozhnikova K. Yu.</i> Partial averaging of differential systems with maxima	130
16. <i>Slyvka-Tulyshchak G. I., Mykhasiuk M. M.</i> The properties of generalized solution of Cauchy problems for the heat equations with a random right side from Orlicz space	136
17. <i>Chuiko S. M., Chuiko O. S., Chechetenko V. O.</i> On of solving nonlinear Noether integral-differential boundary value problems by the of Newton-Kantorovich method	147

УДК 510

I. A. Мич, В. В. Ніколенко, О. В. Варцава (ДВНЗ «Ужгородський нац.
ун-т»)

ДОСКОНАЛІ ДИЗ'ЮНКТИВНІ НОРМАЛЬНІ ФОРМИ АЛГЕБРИ U_2

The complete identities system of algebra U_2 have been constructed in the paper. On the basis of the complete identities system an algorithm for constructing the perfect disjunctive normal form is developed.

У роботі побудована повна система тотожностей алгебри U_2 на основі якої розроблений алгоритм побудови досконалої диз'юнктивної нормальної форми.

У роботах [1, 2] розглядаються класи алгебр $P = \{U_n = (A_{n \times n}, \Omega), n \in N\}$, де $A_{n \times n}$ — множина всіх бінарних квадратних матриць порядку $n \geq 1$, $\Omega = \{\vee, \wedge, T_i, i = 0, 1, \dots, 7\}$, $x \vee y = \max(x, y)$, $x \wedge y = \min(x, y)$, $T_i, i \in Z_8$ — множина унарних операцій, які у даній роботі задають перестановку елементів матриці, що еквівалентна поворотам зображення кратним 90° відносно осей або центра симетрії квадрата. Показано, що довільні формули $f_1(x_1, x_2, \dots, x_n)$ і $f_2(x_1, x_2, \dots, x_n)$ алгебри U_n можна привести до диз'юнктивних нормальних форм $f_1(x_1, x_2, \dots, x_n) = p_1 \vee p_2 \vee \dots \vee p_m$ та $f_2(x_1, x_2, \dots, x_n) = q_1 \vee q_2 \vee \dots \vee q_l$. У цих роботах наведено алгоритм побудови досконалих диз'юнктивних нормальних форм формул алгебр U_k , $k \geq 3$, а також показано, що в цих алгебрах ДНФ формул співпадає з ДДНФ.

В алгебрі U_2 ці формули не є досконалими диз'юнктивними нормальними формами. Метою даної роботи є побудова алгоритму знаходження досконалої диз'юнктивної нормальної форми формул алгебри U_2 .

Означення 1. Зображення A_c^1 (A_c^0), в якому всі піксели дорівнюють одиниці (нулеві), називаються константою одиниці (константою нуля).

Для констант A_c^1 і A_c^0 та довільного бінарного зображення x виконуються тотожності:

$$\begin{aligned} A_c^1 \vee A_c^0 &= A_c^1; A_c^1 \wedge A_c^0 = A_c^0; A_c^1 \vee x = A_c^1; \\ A_c^0 \vee x &= x; A_c^1 \wedge x = x; A_c^0 \wedge x = A_c^0. \end{aligned}$$

Означення 2. Формула $\varphi(x_1, x_2, \dots, x_n)$ алгебри U_2 зберігає константу одиниці (константу нуля), якщо $\varphi(A_c^1, A_c^1, \dots, A_c^1) = A_c^1$ ($\varphi(A_c^0, A_c^0, \dots, A_c^0) = A_c^0$).

З означень операцій алгебри U_n випливає, що всі формули цієї алгебри зберігають константу одиниці (константу нуля), а отже має місце твердження.

Твердження 1. В алгебрах U_n не існує формул, які задають константу одиниці або константу нуля.

Означення 3. Формула $\varphi(x_1, x_2, \dots, x_n)$ алгебри U_n , $n \geq 1$, називається квазінулем, якщо

$$\varphi(x_1, x_2, \dots, x_n) = \begin{cases} A_c^1, & \text{якщо } x_1 = x_2 = \dots = x_n = A_c^1, \\ A_c^0, & \text{в іншому випадку.} \end{cases}$$

Означення 4. Формула $\varphi(x_1, x_2, \dots, x_n)$ алгебри U_n , $n \geq 1$, називається квазіодиницею, якщо

$$\varphi(x_1, x_2, \dots, x_n) = \begin{cases} A_c^0, & \text{якщо } x_1 = x_2 = \dots = x_n = A_c^0, \\ A_c^1, & \text{в іншому випадку.} \end{cases}$$

Твердження 2. Якщо $\varphi_1(x_1, x_2, \dots, x_n)$ — квазіодиниця, $\varphi_2(x_1, x_2, \dots, x_n)$ — квазінуль, то для довільної формулі $\varphi(x_{i_1}, x_{i_2}, \dots, x_{i_k})$ алгебри U_n такої, що $\{x_{i_1}, x_{i_2}, \dots, x_{i_k}\} \subset \{x_1, x_2, \dots, x_n\}$ мають місце тодіжності:

$$\varphi \vee \varphi_1 = \varphi_1; \varphi \wedge \varphi_1 = \varphi; \varphi \vee \varphi_2 = \varphi; \varphi \wedge \varphi_2 = \varphi_2.$$

Твердження 2 випливає з означень квазіодиниці і квазінуля та операцій алгебри P .

Означення 5. Формула φ_1 називається локальною одиницею (локальним нулем) для формулі φ_2 , якщо $\varphi_1 \wedge \varphi_2 = \varphi_2$ ($\varphi_1 \vee \varphi_2 = \varphi_1$).

Значення формулі $\varphi(x) = x^{T_i}$, $i \in Z_8$, на всіх можливих зображеннях A_j^k , $k = 1, 2, 3$, $j = 1, 2, \dots, 6$, алгебри U_2 (k вказує число одиниць зображення A_j , а j — порядковий номер зображення для цього числа k одиниць) представимо у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

A_j^k	A_1^3	A_2^3	A_3^3	A_4^3	A_1^2	A_2^2	A_3^2	A_4^2	A_5^2	A_6^2	A_1^1	A_2^1	A_3^1	A_4^1
x^{T_i}	$(\begin{smallmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{smallmatrix})$	
x^{T_0}	A_1^3	A_2^3	A_3^3	A_4^3	A_1^2	A_2^2	A_3^2	A_4^2	A_5^2	A_6^2	A_1^1	A_2^1	A_3^1	A_4^1
x^{T_1}	A_1^3	A_4^3	A_3^3	A_2^3	A_2^2	A_1^2	A_4^2	A_3^2	A_5^2	A_6^2	A_1^1	A_4^1	A_3^1	A_2^1
x^{T_2}	A_4^3	A_1^3	A_2^3	A_3^3	A_4^2	A_1^2	A_2^2	A_3^2	A_6^2	A_5^2	A_4^1	A_1^1	A_2^1	A_3^1
x^{T_3}	A_2^3	A_3^3	A_4^3	A_1^3	A_2^2	A_3^2	A_4^2	A_1^2	A_6^2	A_5^2	A_2^1	A_3^1	A_4^1	A_1^1
x^{T_4}	A_3^3	A_2^3	A_1^3	A_4^3	A_4^2	A_3^2	A_2^2	A_1^2	A_5^2	A_6^2	A_3^1	A_2^1	A_1^1	A_4^1
x^{T_5}	A_2^3	A_1^3	A_3^3	A_4^3	A_3^2	A_2^2	A_1^2	A_4^2	A_6^2	A_5^2	A_2^1	A_1^1	A_4^1	A_3^1
x^{T_6}	A_4^3	A_3^3	A_2^3	A_1^3	A_1^2	A_4^2	A_3^2	A_2^2	A_6^2	A_5^2	A_4^1	A_3^1	A_2^1	A_1^1
x^{T_7}	A_3^3	A_4^3	A_1^3	A_2^3	A_2^2	A_3^2	A_4^2	A_1^2	A_2^2	A_5^2	A_6^2	A_3^1	A_4^1	A_1^1

За допомогою таблиці 1 можна переконатись, що формула $q_1(x) = x^{T_0}x^{T_1} \vee x^{T_0}x^{T_4} \vee x^{T_1}x^{T_7} \vee x^{T_2}x^{T_5} \vee x^{T_2}x^{T_6} \vee x^{T_3}x^{T_5} \vee x^{T_3}x^{T_6} \vee x^{T_4}x^{T_7}$ є квазіодиницею для формул алгебри U_2 .

Для кожної змінної x_j , $j = 1, 2, \dots, n$ формули $f_1(x_1, x_2, \dots, x_n)$ можливий один з двох випадків:

- 1) змінна x_j , $j = 1, 2, \dots, n$, не входить у елементарну кон'юнкцію p_i , $i = 1, 2, \dots, m$;
- 2) змінна x_j , $j = 1, 2, \dots, n$ може входити у елементарну кон'юнкцію від одного до восьми разів у вигляді множників $x_j^{T_i}$, $j = 1, 2, \dots, n$, $i \in Z_8$.

Домноживши довільну елементарну кон'юнкцію p_i , $i = 1, 2, \dots, m$, в яку змінна x входить не більше одного разу, на $q_1(x)$, отримаємо елементарні кон'юнкції, в яких змінна x зустрічається не менше двох разів. Тобто, після виконання операції домноження на квазіодиницю, в елементарних кон'юнкціях

кількість множників однієї змінної буде не менше двох. Використовуючи таблицю 1 побудуємо таблицю 2 обчислення значень виразу $x^{T_{i_1}}x^{T_{i_2}}$, $i_1, i_2 \in Z_8$. Зауважимо, що таких кон'юнкцій для $i_1 \neq i_2$ є двадцять вісім, врахувавши, що $x^{T_{i_1}}x^{T_{i_2}} = x^{T_{i_2}}x^{T_{i_1}}$.

Таблиця 2

A_j^k	A_1^3	A_2^3	A_3^3	A_4^3	A_1^2	A_2^2	A_3^2	A_4^2	A_5^2	A_6^2	A_1^1	A_2^1	A_3^1	A_4^1
$x^{T_{i_1}}x^{T_{i_2}}$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 1 \\ 1 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 1 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 1 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 0 \\ 1 & 0 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 0 \\ 0 & 1 \end{smallmatrix})$	$(\begin{smallmatrix} 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{smallmatrix})$
$x^{T_0}x^{T_1}$	A_1^3	A_5^2	A_3^3	A_5^2	A_1^1	A_1^1	A_3^1	A_3^1	A_5^2	A_6^2	A_1^1	A_c^0	A_3^1	A_c^0
$x^{T_0}x^{T_4}$	A_6^2	A_2^3	A_6^2	A_4^3	A_4^1	A_2^1	A_2^1	A_4^1	A_5^2	A_6^2	A_c^0	A_2^1	A_c^0	A_4^1
$x^{T_1}x^{T_7}$	A_6^2	A_4^3	A_6^2	A_2^3	A_2^1	A_4^1	A_4^1	A_2^1	A_5^2	A_6^2	A_c^0	A_4^1	A_c^0	A_2^1
$x^{T_2}x^{T_5}$	A_5^2	A_1^3	A_5^2	A_3^3	A_3^1	A_1^1	A_1^1	A_3^1	A_6^2	A_5^2	A_c^0	A_1^1	A_c^0	A_3^1
$x^{T_2}x^{T_6}$	A_4^3	A_6^2	A_2^3	A_6^2	A_4^1	A_4^1	A_2^1	A_2^1	A_6^2	A_5^2	A_4^1	A_c^0	A_2^1	A_c^0
$x^{T_3}x^{T_5}$	A_2^3	A_6^2	A_4^2	A_6^2	A_2^1	A_2^1	A_4^1	A_4^1	A_6^2	A_5^2	A_2^1	A_c^0	A_4^1	A_c^0
$x^{T_3}x^{T_6}$	A_5^2	A_3^3	A_5^2	A_1^3	A_1^1	A_3^1	A_3^1	A_1^1	A_6^2	A_5^2	A_c^0	A_3^1	A_c^0	A_1^1
$x^{T_4}x^{T_7}$	A_3^3	A_5^2	A_1^3	A_5^2	A_3^1	A_3^1	A_1^1	A_1^1	A_5^2	A_6^2	A_3^1	A_c^0	A_1^1	A_c^0
$x^{T_0}x^{T_7}$	A_6^2	A_5^2	A_6^2	A_5^2	A_c^0									
$x^{T_1}x^{T_4}$	A_6^2	A_5^2	A_6^2	A_5^2	A_c^0									
$x^{T_2}x^{T_3}$	A_5^2	A_6^2	A_5^2	A_6^2	A_c^0									
$x^{T_5}x^{T_6}$	A_5^2	A_6^2	A_5^2	A_6^2	A_c^0									
$x^{T_0}x^{T_5}$	A_2^2	A_2^2	A_4^2	A_4^2	A_c^0									
$x^{T_0}x^{T_6}$	A_1^2	A_3^2	A_3^2	A_1^2	A_1^2	A_c^0								
$x^{T_1}x^{T_2}$	A_1^2	A_1^2	A_3^2	A_3^2	A_c^0									
$x^{T_1}x^{T_3}$	A_2^2	A_4^2	A_4^2	A_2^2	A_c^0									
$x^{T_2}x^{T_4}$	A_4^2	A_2^2	A_2^2	A_4^2	A_c^0									
$x^{T_3}x^{T_4}$	A_3^2	A_3^2	A_1^2	A_1^2	A_c^0									
$x^{T_5}x^{T_7}$	A_3^2	A_1^2	A_1^2	A_3^2	A_c^0									
$x^{T_6}x^{T_7}$	A_4^2	A_4^2	A_2^2	A_2^2	A_c^0									
$x^{T_0}x^{T_2}$	A_1^2	A_2^2	A_3^2	A_4^2	A_4^1	A_1^1	A_2^1	A_3^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0
$x^{T_0}x^{T_3}$	A_2^2	A_3^2	A_4^2	A_1^2	A_1^1	A_2^1	A_3^1	A_4^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0
$x^{T_1}x^{T_5}$	A_2^2	A_1^2	A_4^2	A_3^2	A_2^1	A_1^1	A_4^1	A_3^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0
$x^{T_1}x^{T_6}$	A_1^2	A_4^2	A_3^2	A_2^2	A_1^1	A_4^1	A_3^1	A_2^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0
$x^{T_2}x^{T_7}$	A_4^2	A_1^2	A_2^2	A_3^2	A_3^1	A_4^1	A_1^1	A_2^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0
$x^{T_2}x^{T_3}$	A_5^2	A_6^2	A_5^2	A_6^2	A_c^0									
$x^{T_4}x^{T_5}$	A_3^2	A_2^2	A_1^2	A_4^2	A_3^1	A_2^1	A_1^1	A_4^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0
$x^{T_4}x^{T_6}$	A_4^2	A_3^2	A_2^2	A_1^2	A_4^1	A_3^1	A_2^1	A_1^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0
$x^{T_4}x^{T_6}$	A_4^2	A_3^2	A_2^2	A_1^2	A_4^1	A_3^1	A_2^1	A_1^1	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0	A_c^0

Твердження 3. Тільки елементарні кон'юнкції

$$r_1^2(x) = x^{T_0}x^{T_1}; r_2^2(x) = x^{T_0}x^{T_4}; r_3^2(x) = x^{T_1}x^{T_7}; r_4^2(x) = x^{T_2}x^{T_5};$$

$$r_5^2(x) = x^{T_2}x^{T_6}; r_6^2(x) = x^{T_3}x^{T_5}; r_7^2(x) = x^{T_3}x^{T_6}; r_8^2(x) = x^{T_4}x^{T_7}$$

формули $q_1(x)$, на наборах зображення $A_1^1, A_2^1, A_3^1, A_4^1$ можуть приймати значення відмінне від A_c^0 .

Твердження 3 випливає безпосередньо з таблиці 2. В алгоритмі побудови досконалих диз'юнктивних нормальних форм елементарні кон'юнкції $r_i^2(x)$, $i = 1, 2, \dots, 8$, не змінюються.

З таблиці 2 отримаємо, що формули $q_1^2(x) = x^{T_0}x^{T_7} \vee x^{T_2}x^{T_3}$, $q_2^2(x) = x^{T_1}x^{T_4} \vee x^{T_5}x^{T_6}$ є локальними одиницями для елементарних кон'юнкцій $x^{T_0}x^{T_7}$, $x^{T_2}x^{T_3}$, $x^{T_1}x^{T_4}$, $x^{T_5}x^{T_6}$. Домноживши елементарні кон'юнкції $x^{T_0}x^{T_7}$, $x^{T_2}x^{T_3}$ на $q_2^2(x)$, а елементарні кон'юнкції $x^{T_1}x^{T_4}$, $x^{T_5}x^{T_6}$ на $q_1^2(x)$, отримаємо диз'юнкцію елементарних кон'юнкцій, кожна з яких має чотири множники.

Твердження 4. Тільки елементарні кон'юнкції з чотирма множниками $r_1^4(x) = x^{T_0}x^{T_1}x^{T_4}x^{T_7}$ і $r_2^4(x) = x^{T_2}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_6}$ на зображеннях A_5^2 і A_6^2 можуть приймати значення, які відмінні від A_c^0 . Інші елементарні кон'юнкції з чотирма і більше множниками на цих зображеннях приймають значення A_c^0 .

Доведення цього твердження випливає з таблиці 2.

Елементарні кон'юнкції з трьома множниками $x^{T_{i_1}}x^{T_{i_2}}x^{T_{i_3}}$, $i_1, i_2, i_3 \in \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$, на наборах A_5^2 і A_6^2 можуть приймати значення відмінні від A_c^0 тільки тоді, коли $\{T_{i_1}, T_{i_2}, T_{i_3}\} \subset \{T_0, T_1, T_4, T_7\}$ або $\{T_{i_1}, T_{i_2}, T_{i_3}\} \subset \{T_2, T_3, T_5, T_6\}$.

Для цих елементарних кон'юнкцій формули $q_1^2(x)$ і $q_2^2(x)$ є локальними одиницями і домноживши першу групу на $q_2^2(x)$, а другу на $q_1^2(x)$, отримаємо елементарні кон'юнкції, які мають не менше чотирьох множників.

З тверджень 3 і 4 випливає

Твердження 5. *Формула*

$$\begin{aligned} q_1^4(x) &= x^{T_0}x^{T_6}x^{T_1}x^{T_3} \vee x^{T_0}x^{T_6}x^{T_2}x^{T_3} \vee x^{T_1}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_7} \vee x^{T_2}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7} \vee \\ &\vee x^{T_0}x^{T_5}x^{T_1}x^{T_2} \vee x^{T_0}x^{T_5}x^{T_3}x^{T_4} \vee x^{T_1}x^{T_2}x^{T_6}x^{T_7} \vee x^{T_3}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7} \end{aligned}$$

є локальною одиницею для всіх елементарних кон'юнкцій, крім $r_i^2(x)$, $i = 1, 2, \dots, 8$ та $r_1^4(x)$ і $r_2^4(x)$.

Домноживши всі елементарні кон'юнкції на їх локальну одиницю отримаємо елементарні кон'юнкції, що містять не менше чотирьох множників.

Твердження 6. Тільки елементарні кон'юнкції

$$\begin{aligned} r_3^4(x) &= x^{T_0}x^{T_6}x^{T_1}x^{T_3}; r_4^4(x) = x^{T_0}x^{T_6}x^{T_2}x^{T_4}; r_5^4(x) = x^{T_1}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_7}; \\ r_6^4(x) &= x^{T_2}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7}; r_7^4(x) = x^{T_0}x^{T_5}x^{T_1}x^{T_2}; r_8^4(x) = x^{T_0}x^{T_5}x^{T_3}x^{T_4}; \\ r_9^4(x) &= x^{T_1}x^{T_2}x^{T_6}x^{T_6}; r_{10}^4(x) = x^{T_3}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7} \end{aligned}$$

при підстановці зображень A_1^2 , A_2^2 , A_3^2 , A_4^2 можуть приймати значення відмінні від A_c^0 . Решта елементарних кон'юнкцій від чотирьох і більше змінних на цих зображеннях приймають значення A_c^0 .

Далі при побудові досконалої диз'юнктивної нормальної форми алгоритм не змінює елементарні кон'юнкції $r_i^2(x)$, $i = 1, 2, \dots, 8$, $r_i^4(x)$, $i = 1, 2, \dots, 10$.

Твердження 7. *Формула*

$$\begin{aligned} q_1^4(x) &= x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_6} \vee x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7} \vee x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_6}x^{T_7} \vee \\ &\vee x^{T_2}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_6}x^{T_7} \vee x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7} \vee x^{T_0}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_6} \vee \end{aligned}$$

$$\vee x^{T_1}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_6}x^{T_7} \vee x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7}$$

є локальною одиницею для всіх елементарних кон'юнкцій, крім $r_i^2(x)$, $i = 1, 2, \dots, 8$, $r_j^4(x)$, $j = 1, 2, \dots, 10$.

Домноживши елементарні кон'юнкції на їх локальну одиницю, отримаємо елементарні кон'юнкції, які містять не менше шести змінних.

Твердження 8. Тільки елементарні кон'юнкції, які входять в $q_1^4(x)$, на наборах A_1^3 , A_2^3 , A_3^3 , A_4^3 можуть приймати значення відмінні від A_c^0 . Всі інші елементарні кон'юнкції на цих наборах зображені приймають значення A_c^0 .

У результаті виконання алгоритму, описаного вище, отримаємо диз'юнктивну нормальну форму, в якій елементарні кон'юнкції, що складаються з множників $r_i^2(x)$, $i = 1, 2, \dots, 8$, $r_i^4(x)$, $i = 1, 2, \dots, 10$ та восьми множників, які є доданками в формулі $q_1^4(x)$.

Всі ці елементарні кон'юнкції зведені в таблицю 3. Перший стовпчик таблиці показує, яке зображення підставляється в елементарну кон'юнкцію, а перший рядок вказує значення, яке може приймати відповідна елементарна кон'юнкція.

Таблиця 3

	A_1^1	A_2^1	A_3^1	A_4^1
A_1^3	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_6}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7}$	$x^{T_2}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7}$
A_2^3	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_6}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_1}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_6}x^{T_7}$
A_3^3	$x^{T_2}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_6}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7}$
A_4^3	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_1}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_2}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_6}$
A_1^2	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_6}$	$x^{T_1}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_7}$	$x^{T_2}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_2}x^{T_4}x^{T_6}$
A_2^2	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_5}$	$x^{T_0}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}$	$x^{T_3}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_1}x^{T_2}x^{T_6}x^{T_7}$
A_3^2	$x^{T_2}x^{T_4}x^{T_5}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_2}x^{T_4}x^{T_6}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_3}x^{T_6}$	$x^{T_1}x^{T_3}x^{T_5}x^{T_7}$
A_4^2	$x^{T_3}x^{T_4}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_1}x^{T_2}x^{T_6}x^{T_7}$	$x^{T_0}x^{T_1}x^{T_2}x^{T_5}$	$x^{T_0}x^{T_3}x^{T_4}x^{T_5}$
A_1^1	$x^{T_0}x^{T_1}$	$x^{T_3}x^{T_5}$	$x^{T_4}x^{T_7}$	$x^{T_2}x^{T_6}$
A_2^1	$x^{T_2}x^{T_5}$	$x^{T_0}x^{T_4}$	$x^{T_3}x^{T_6}$	$x^{T_1}x^{T_7}$
A_3^1	$x^{T_4}x^{T_7}$	$x^{T_2}x^{T_6}$	$x^{T_0}x^{T_1}$	$x^{T_3}x^{T_5}$
A_4^1	$x^{T_3}x^{T_6}$	$x^{T_1}x^{T_7}$	$x^{T_2}x^{T_5}$	$x^{T_0}x^{T_4}$

Означення 6. Елементарні кон'юнкції в таблиці 3, які належать одному стовпчику називають однотипними.

Твердження 9. Елементарна кон'юнкція в отриманій диз'юнктивній нормальній формі не дорівнює A_c^0 , якщо її множники є однотипними.

Твердження 10. Якщо в елементарній кон'юнкції всі множники однотипні, то для неї існує єдиний набір зображень, на якому вона приймає значення відмінні від A_c^0 .

Всі елементарні кон'юнкції, які складаються з неоднотипних множників можна опустити так, як вони є квазінулями.

Теорема 1. Диз'юнктивна нормальна форма всі елементарні кон'юнкції якої є однотипними є досконалою диз'юнктивною нормальнюю формою.

Доведення. Нехай $f_1 = p_1 \vee p_2 \vee \dots \vee p_m$, $f_2 = q_1 \vee q_2 \vee \dots \vee q_l$ диз'юнктивна нормальна форма формул φ_1 і φ_2 . Використовуючи алгоритм, приведений вище формули f_1 і f_2 можна привести до виду $\hat{f}_1 = \hat{p}_1 \vee \hat{p}_2 \vee \dots \vee \hat{p}_{\hat{m}}$, $\hat{f}_2 = \hat{q}_1 \vee \hat{q}_2 \vee \dots \vee \hat{q}_{\hat{l}}$, де $\hat{p}_i$ і $\hat{q}_j$, $i \in \{1, 2, \dots, \hat{m}\}$, $j \in \{1, 2, \dots, \hat{l}\}$ елементарні кон'юнкції, в яких всі множники є однотипними елементарними кон'юнкціями. Покажемо, що $\hat{f}_1$ і $\hat{f}_2$ досконалі диз'юнктивні нормальні форми формул φ_1 і φ_2 . Нехай $\hat{p}_i = r(x_{i_1})r(x_{i_2})\dots r(x_{i_t})$ однотипна елементарна кон'юнкція. Тоді всі елементарні кон'юнкції $r(x_{i_\alpha})$, $\alpha = 1, \dots, t$ належать одному стовпчику таблиці 3, наприклад, третьому. Тоді відповідні значення першого стовпчика вказують на такі зображення $A_{i_1}, A_{i_2}, \dots, A_{i_t}$, що $r(A_{i_1})r(A_{i_2})\dots r(A_{i_t}) = A_2^1$, на всіх інших наборах $\hat{p}_i$ буде приймати значення A_c^0 . На наборі зображень $\gamma_1 : x_{i_1} = A_{i_1}, x_{i_2} = A_{i_2}, \dots, x_{i_t} = A_{i_t}, x_{i_\beta} = A_c^0$, якщо $x_{i_\beta} \notin p_i$, формула $\hat{f}_1$ приймає значення A_2^1 . Формула f_2 на наборі зображень γ_1 прийме значення A_1^0 тільки тоді, коли існує q_j таке, що $q_j \subset p_i$. Задаючи відповідний для q_j набір γ_2 на якому $\hat{f}_2(\gamma_2) = A_2^1$ тільки тоді коли існує p_ξ , $\xi \in \{1, 2, \dots, \hat{m}\}$, що $p_\xi \subset q_j$, а тому $p_\xi \subset p_i$ що неможливо, оскільки в досконалій диз'юнктивній нормальній формі ні одна елементарна кон'юнкція не може бути підформулою іншої. Таким чином, якщо $\hat{f}_1 = \hat{f}_2$ то $\forall p_i, i \in \{1, 2, \dots, m\} \exists q_j, j \in \{1, 2, \dots, l\}$ така, що $p_i \subset q_j$. Теорема доведена.

Список використаної літератури

1. Мич І. А., Ніколенко В. В. Повні системи тотожностей в одному класі алгебр // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Сер. матем. і інформ. – 2017. – Вип. 1 (30). – С. 79–86.
2. Мич І. А., Ніколенко В. В. Досконалі диз'юнктивні нормальні форми в одному класі алгебр // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Сер. матем. і інформ. – 2017. – Вип. 2 (31). – С. 123–128.

Одержано 10.03.2018